

02 aprilie 2024 – ședință comună solemnă

S U M A R

1.   Prezentarea și adoptarea Proiectului   2; 10.
Declarăției Parlamentului României cu ocazia
marcării a 20 de ani de la aderarea României la
Alianța Nord-Atlantică și a 75 de existență a NATO.
2.   Păstrarea unui moment de reculegere în   10.
memoria militarilor români căzuți în teatrele de
operații sub drapel NATO.

STENOGRAMA
ședinței solemne comune
a Camerei Deputaților și Senatului
din ziua de 2 aprilie 2024

Ședința a început la ora 15.08.

Lucrările ședinței au fost conduse de domnul deputat Alfred-Robert Simonis, președintele interimar al Camerei Deputaților, asistat de doamna deputat Alexandra Presură, secretar al Camerei Deputaților, și de doamna senator Roberta-Alma Anastase, secretar al Senatului.

Din prezidiu au făcut parte domnul senator Nicolae-Ionel Ciucă, președintele Senatului, și domnul senator Sorin-Mihai Cîmpeanu, vicepreședinte al Senatului.

Domnul Alfred-Robert Simonis:

Doamnelor și domnilor deputați și senatori,

Vă invit să ascultăm Imnul NATO și Imnul Național al României.

(Se intonează Imnul NATO și Imnul național „Deșteaptă-te, române!”.)

Stimate domnule președinte al Senatului,

Stimați membri ai Delegației Parlamentului României la Adunarea Parlamentară NATO,

Excelențele Voastre, doamnelor și domnilor ambasadori,
Dragi colegi,

Vă rog să-mi permiteți să declar deschisă ședința solemnă comună consacrată marcării a 20 de ani de la aderarea României la Alianța Nord-Atlantică și a 75 de ani de existență a NATO.

Pe ordinea de zi avem Proiectul Declarației Parlamentului României cu ocazia marcării a 20 de ani de la aderarea României la Alianța Nord-Atlantică și a 75 de ani de existență a NATO.

Cu privire la acest proiect, vă propun să aibă loc intervenții ale reprezentanților grupurilor parlamentare din Cameră și Senat, în limita a câte 5 minute pentru fiecare grup parlamentar, cu o singură intervenție, printr-un reprezentant comun.

Vă supun votului această propunere.

Vot, vă rog.

Propunerea a fost adoptată.

Doamnelor și domnilor deputați și senatori,

Intrăm în ordinea de zi.

Vă informez că proiectul declarației a fost afișat pe paginile de Internet ale celor două Camere.

Pentru prezentarea acestuia, dau cuvântul domnului deputat Andi Cristea.

Vă rog.

Domnul Andi-Lucian Cristea:

Vă mulțumesc, domnule președinte.

May I start with the warm welcome for the distinguished ambassadors present on the balcony in the plenary of the Romanian Parliament today. Thank you for being here. (*Permiteți-mi să urez un călduros bun-venit distinșilor ambasadori, prezenți astăzi la balcon, în plenul Parlamentului României. Vă mulțumesc că sunteți aici.*)

În urmă cu 20 de ani, la 29 martie 2004, România a devenit membru al Alianței Nord-Atlantice, cea mai importantă și puternică organizație politică și de securitate din istorie. Marcarea celor două decenii de la aderarea României la NATO precede aniversarea a 75 de ani de la semnarea Tratatului de la Washington. Acest moment a fost definitiv după cel de-al Doilea Război Mondial, prin rolul său de afirmare a unității spiritului de apărare comună, cu scopul de a prezerva democrația și valorile ei, și de descurajare a izbucnirii conflictelor care, timp de secole, au măcinat continentul european.

Celebrarea a 75 de ani de NATO are loc în contextul în care spectrul războiului planează din nou asupra Europei, odată cu declanșarea războiului de agresiune ilegal, ilegal și nejustificat al Federației Ruse împotriva Ucrainei.

Agresiunea rusă din Ucraina a demonstrat, odată pentru totdeauna, că Federația Rusă disprețuiește multilateralismul, principiile fundamentale ale dreptului internațional și ordinea internațională bazată pe reguli, cât și drepturile omului și arhitectura internațională de securitate construită prin eforturi conjugate timp de mai bine de jumătate de secol. În cele două decenii de apartenență la

NATO, România a confirmat rolul său important în consolidarea securității și promovarea stabilității, ca membru NATO.

În ultimii ani, ordinea internațională bazată pe reguli este profund contestată de actori statali și non-statali, atât prin mijloace convenționale, cât și prin mijloace asimetrice și hibride, care țintesc fibra democratică a societăților și urmăresc să creeze diviziuni. Mediul global de securitate se află într-un punct de inflexiune, pe fondul unor conflicte armate internaționale, regionale și locale, agravate de factori multiplicatori precum schimbările climatice, presiunea economică și socială sau utilizarea cu scopuri maligne a tehnologiilor emergente și disruptive.

Pe parcursul celor 20 de ani, NATO a fost mai puternică alături de România, iar România a crescut împreună cu NATO, în cadrul unui proces de continuă transformare și consolidare a eforturilor de apărare pentru a combate amenințările de securitate în continuă evoluție.

Aniversarea a 20 de ani de apartenență la NATO prezintă oportunitatea unui bilanț de etapă al îndeplinirii unui obiectiv major al politicii externe a României post-1989 - ruperea definitivă de moștenirea totalitarismului și revenirea la familia democrațiilor europene și euroatlantice. În același timp, consacră voința, angajamentul și determinarea României de a face parte din grupul statelor democratice care își apără securitatea și democrația în cadrul unei comunități fondate pe valori comune.

Aderarea la NATO a crescut rolul și profilul României ca actor în domeniul apărării, cu contribuții semnificative la nivel regional și global, prin participarea la un număr important de misiuni și operații NATO alături de Aliați și parteneri. Asumarea rolului de stat-pivot, precum și a celui de furnizor de securitate în cadrul arhitecturii transatlantice de securitate, a condus la maturizarea edificiului național de apărare și a conferit un grad crescut de responsabilitate atât în ceea ce privește propria securitate, precum și securitatea Aliaților.

Onorarea de către România a angajamentului de a aloca 2% din PIB pentru Apărare reprezintă un reper important din această perspectivă.

Astfel, notăm crearea, alături de Polonia, a formatului de consultări consolidate între Aliații de pe Flancul Estic al NATO, București 9, dar și a trilateralei pe probleme de securitate România-Polonia-Turcia.

Eforturile României pentru descurajare și apărare s-au tradus printr-o continuă îmbunătățire a înzestrării și prin angajamentul privind cheltuielile de apărare, dar și prin eforturi conceptuale.

Concept Strategic din 2022 al NATO, care stabilește principalele repere ale acțiunii Alianței, consacră importanța strategică a Mării Negre pentru securitatea euroatlantică. Aceste elemente au fost reiterate cu ocazia reuniunii miniștrilor de externe ai statelor membre NATO care a avut loc la București în noiembrie 2022.

Astfel, ca parte integrantă a NATO, România a avut un rol definitoriu în consolidarea proceselor de descurajare și apărare la nivelul NATO, inclusiv prin operaționalizarea sistemului de apărare antirachetă Aegis Ashore, element-cheie al componentei europene a sistemului american de apărare antirachetă European Phased Adaptive Approach. Aceste eforturi au fost combinate cu stabilirea mai multor comandamente NATO pe teritoriul național, în vederea coordonării eforturilor Aliate pe Flancul Estic al NATO și protejarea Alianței în integralitatea sa. Comandamentul Corpului Multinațional de Sud-Est al NATO de la Sibiu, Comandamentul Multinațional de Divizie Sud-Est al NATO de la București și Brigada Multinațională Sud-Est de la Craiova sunt exemple în această privință.

În eforturile sale în domeniul securității și apărării, țara noastră a fost în permanență însoțită de ceilalți Aliați a căror solidaritate s-a manifestat pe tot parcursul acestor 20 de ani și cu cea mai mare intensitate în momentele de cumpănă ale securității țării noastre. Astfel, în contextul agresiunii ruse asupra Ucrainei, cea mai mare criză de securitate în zona euroatlantică, cel puțin de la căderea comunismului, NATO a decis crearea de structuri de descurajare și apărare suplimentare, inclusiv în România, prin Grupul de Luptă condus de Franța, la care au participat și continuă să participe și alți Aliați. Partenerul nostru strategic, SUA, și-a crescut, de asemenea, considerabil prezența militară în țara noastră, pe fondul deteriorării semnificative a mediului de securitate din vecinătatea României.

România va continua să își consolideze capacitățile de apărare pe baza unui concept de securitate cuprinzător, în vederea menținerii ordinii internaționale bazate pe reguli. Ne vom menține determinarea și angajamentul pentru apărarea tuturor Aliaților împotriva tuturor amenințărilor, oricare ar fi sursa acestora. De asemenea, vom continua să ne îndeplinim toate obligațiile în ceea ce privește dezvoltarea propriei noastre capacități de apărare, ca parte integrală a angajamentelor asumate prin Tratatul de la Washington.

România va continua să acționeze, de o manieră coerentă și predictibilă, pe baza celor trei elemente definitorii ale politicii sale externe și de securitate - apartenența la NATO și la Uniunea Europeană și Parteneriatul Strategic cu Statele Unite ale Americii. România își va intensifica, totodată, eforturile pentru consolidarea cooperării NATO cu Uniunea Europeană, cu scopul de a crește eficiența acțiunilor celor două organizații și a sprijinului reciproc.

La 20 de ani de la aderarea României la NATO, omagiem memoria militarilor români care au făcut sacrificiul suprem în numele democrației, libertății și drepturilor omului, în misiuni desfășurate sub drapelul NATO. Sacrificiul acestora va rămâne mereu în memoria noastră, iar prin eforturile noastre de apărare a Alianței și, implicit, a teritoriului național, vom duce mai departe amintirea lor. Reiterăm, totodată, respectul nostru profund pentru toți cei care au participat la misiunile asumate de România în cadrul NATO și le mulțumim pentru serviciul lor loial și onorant.

Apartenența României la NATO reprezintă o garanție a protecției cetățenilor români, care continuă să susțină într-o proporție covârșitoare rolul determinant al NATO în mediul contemporan de securitate. Apartenența la NATO reprezintă, totodată, un factor de stabilitate al edificiului național, inclusiv în dezvoltarea democratică și în prosperitatea economică a societății românești.

În acest moment aniversar, când sărbătorim avantajele apartenenței la cea mai de succes organizație politico-militară din istorie, ne gândim și la datoria noastră de a susține continuarea proiectului de extindere a zonei de valori și securitate în zona euroatlantică, care a adus României atâtea beneficii în ultimii 20 de ani. Este responsabilitatea noastră să continuăm să sprijinim Ucraina pentru a-și menține independența, suveranitatea și integritatea teritorială în fața agresorului rus și să sprijinim aspirațiile legitime ale altor state vulnerabile din vecinătatea noastră, ca Republica Moldova și Ucraina, de a trăi în democrație, securitate și prosperitate.

Într-un context de securitate în continuă schimbare, România va continua să fie avanpostul de apărare al NATO împotriva oricăror amenințări asupra teritoriului Aliat, respectând angajamentele asumate și depunând eforturi constante pentru apărarea valorilor comune, care constituie cheia de boltă a NATO, respectiv democrația, libertățile individuale, respectarea drepturilor omului și a statului de drept.

Vă mulțumesc. (*Aplauze.*)

Domnul Alfred-Robert Simonis:

Vă mulțumim, domnule deputat.

Doamnelor și domnilor deputați și senatori,

Vă rog să vă pregătiți cartelele de vot. (*Vociferări.*)

Supun votului dumneavoastră Declarația Parlamentului României.

Să înceapă votul.

247 de voturi pentru, unul împotriva și 2 colegi care nu votează. Adoptată. (*Aplauze.*)

Doamnelor și domnilor deputați și senatori,

Îl invit la tribună pe domnul senator Nicolae Ciucă, președintele Senatului României.

(*Domnul senator Nicolae-Ionel Ciucă, președintele Senatului, coboară la tribună. Aplauze.*)

Domnul Nicolae-Ionel Ciucă:

Domnule președinte interimar al Camerei Deputaților,

Doamnelor și domnilor deputați și senatori,

Excelențele Voastre, doamnelor și domnilor ambasadori,

Doamnelor și domnilor,

Vă propun să păstrăm un moment de reculegere în memoria militarilor români căzuți în teatrele de operații sub drapel NATO.

(*Se păstrează un moment de reculegere.*)

Vă mulțumesc.

La 2 aprilie 2004, steagul României era arborat la sediul NATO din Bruxelles. La acea dată mă aflam în Irak, la comanda batalionului de infanterie cu care România a participat la Coaliția internațională. Îmi aduc aminte și acum mândria pe care am resimțit-o,

mândria că am contribuit, alături de colegii mei din armată, la această reușită națională istorică.

Povestea intrării noastre în Alianța Nord-Atlantică este povestea fiecărui diplomat care ne-a reprezentat cu dedicare și înțelepciune peste hotare. Este povestea fiecărui soldat din Armata României, care a pus serviciul militar pe primul loc, de multe ori cu riscul vieții. Povestea intrării noastre în NATO este povestea fiecărui român și a forței noastre ca națiune.

În 1990, inițierea unei relații diplomatice cu NATO a fost printre cele mai importante acțiuni de politică externă a României, la scurt timp după căderea comunismului. Angajamentul României de a fi parte a NATO a devenit clar încă din 1993. Iar în ianuarie 1994 România a fost primul stat fost comunist care a semnat Parteneriatul pentru Pace, un pas decisiv pe traseul integrării nord-atlantice. Politica anilor '90 a fost una tensionată. Tranziția a presupus sacrificii enorme din partea tuturor românilor. Totuși, dincolo de diferențe, liderii politici au găsit puterea de a merge pe calea integrării euroatlantice. Valurile de extindere a NATO nu au fost altceva decât rezultatul firesc al determinării statelor din Europa Centrală și de Est. Aderarea la NATO a fost expresia aspirației noastre firești și legitime pentru democrație și libertate, pentru a ne regăsi locul în marea familie euroatlantică. Unii dintre noi ne amintim și acum Summitul de la Madrid din 1997. Eu, personal, nu am uitat emoția și speranța aceluia moment, entuziasmul național pentru un proiect de țară pe care ni l-am dorit cu toții.

Chiar dacă România nu a fost invitată să adere la NATO atunci, comunicatul final al Summitului de la Madrid a recunoscut progresele noastre. România se afla pe drumul cel bun.

Tot în 1997, România și Statele Unite au pus bazele Parteneriatului Strategic, care a devenit unul dintre pilonii politicii externe românești. Mult așteptata decizie de invitare a României în NATO a venit în anul 2002, la Praga.

Doi ani mai târziu, țara noastră devenea membru cu drepturi depline al Alianței Nord-Atlantice.

Toate aceste momente au presupus acord politic larg. Ieșită din comunism, România se confrunta cu decalaje enorme în materie de instituții, economie, armată, mentalități și practici, dar am reușit să le depășim pentru că am știut ce vrem și am fost uniți. Am construit o Românie democratică, euroatlantică.

Suntem astăzi aici pentru că am avut susținerea românilor.

Suntem astăzi aici ca stat important și respectat în NATO, ca pilon de stabilitate în regiune, pentru că guverne diferite, cu ideologii și viziuni diferite, au înțeles că obiectivul național al aderării la NATO primează.

Aș vrea ca cei mai tineri dintre noi să știe aceste lucruri. Au trecut 20 de ani de la momentul arborării steagului tricolor pe sediul NATO. Pentru memoria colectivă, este important să spunem de unde am pornit și ce ne-a făcut să reușim. România este azi profund transformată. Avem cele mai solide garanții de securitate din istoria noastră. Suntem nu doar beneficiari de securitate, ci un stat de bază în

asigurarea securității pe Flancul Estic al NATO. Când vorbesc de stabilitate, mă refer la stabilitatea democratică internă, la încrederea pe care o dăm ca partener predictibil, pe care aliații se pot baza, și la susținerea constantă și solidă pentru NATO din partea cetățenilor români.

Am fost printre primii care s-au angajat să crească bugetul pentru Apărare la 2% din PIB, într-o perioadă în care mulți încă subestima ambițiile expansioniste ale Rusiei și amenințările de securitate din regiune. Încă dinaintea începerii războiului din Ucraina, am fost printre primii care au vorbit deschis despre aceste amenințări. Am cerut întărirea Flancului Estic și un echilibru de raportare la partea nordică și cea sudică a Flancului Estic, inclusiv prin creșterea prezenței militare cu trupe permanente, nu doar rotaționale.

România a fost, de asemenea, un vârf de lance în susținerea importanței strategice a Mării Negre pentru securitatea regiunii, a Europei, și nu numai. În urma eforturilor diplomatice ale României, în comunicatul final al Summitului de la Vilnius, din vara anului trecut, a fost menționat rolul strategic al Mării Negre. Toate acestea dovedesc faptul că România are o maturitate a înțelegerii contextului de securitate, care vine deopotrivă din experiența istorică și din atașamentul pentru valorile NATO.

Doamnelor și domnilor,

Dintr-o țară fostă comunistă, ieșită din 45 de ani de întuneric impus de Moscova, România a reușit ca în două decenii de la aderarea la NATO să fie un membru-cheie al Alianței. România poate aspira

astăzi să conducă cea mai puternică alianță militară defensivă din istorie. Anunțul candidaturii președintelui Klaus Iohannis pentru funcția de secretar general al NATO trebuie privit ca un demers al României, pe care toți trebuie să îl susținem, ca expresie a rolului crucial pe care îl joacă țara noastră astăzi.

Trăim într-o lume profund schimbată. Pe de o parte, Europa nu mai este un continent al păcii, din cauza invadării Ucrainei de către Rusia lui Putin; războiul de cucerire a revenit pe continentul nostru. Pe de altă parte, Finlanda și Suedia s-au alăturat NATO, iar Alianța Nord-Atlantică este mai solidă ca niciodată. Ceea ce ne face mai puternici nu este doar capacitatea militară, ci și forța principiilor și a obiectivelor noastre. Vrem să facem o lume mai sigură și mai bună pentru generațiile viitoare, să ne protejăm cetățenii și să apărăm libertatea și democrația.

Războiul din Ucraina este un război între democrație și dictatură. Ucraina luptă nu doar pentru propria sa integritate teritorială și pentru aspirațiile sale europene, ci și pentru libertatea întregii Europe, pentru o ordine globală bazată pe reguli, pentru o lume în care națiunile au dreptul de a-și alege viitorul pe care și-l doresc.

Avem datoria de a face tot ce ne stă în putință pentru a sprijini Ucraina în acest război. Nu știu dacă ne aflăm într-o epocă pre-război, depinde de noi și de acțiunile noastre următoare.

Un dicton latin spune că cei care doresc pacea trebuie să fie pregătiți de război. Dacă suntem responsabili, dacă suntem pregătiți să

ne apărăm cetățenii, dacă suntem uniți și determinați, vom putea descuraja războiul.

Ca militar, am depus un jurământ, să-mi apăr patria și să fiu în slujba românilor, și asta am făcut toată cariera mea, în fiecare zi.

În încheiere, vreau să le mulțumesc tuturor celor care au contribuit la aderarea României la Alianța Nord-Atlantică și, ulterior, la evoluția țării noastre în cadrul NATO, din 2004 până azi.

Nu în ultimul rând, le mulțumesc românilor.

România este astăzi în prima linie a luptei pentru democrație, iar apartenența noastră la NATO ne face încredători într-un viitor mai bun.

Vă mulțumesc. (*Aplauze. Revine la prezidiu.*)

Îl invit la microfon pe domnul președinte interimar al Camerei Deputaților, Alfred Simonis.

(Domnul deputat Alfred-Robert Simonis, președintele interimar al Camerei Deputaților, coboară la tribună.)

Domnul Alfred-Robert Simonis:

Stimate domnule președinte al Senatului,

Excelențele Voastre, doamnelor și domnilor ambasadori,

Dragi colegi,

Mă simt onorat să mă adresez dumneavoastră cu prilejul împlinirii a 20 de ani de la aderarea României la NATO.

Așa cum stipulează Tratatul de la Washington, semnat în urmă cu 75 de ani, NATO este o alianță al cărei scop principal este acela de a menține pacea și de a apăra democrația.

România a aderat la NATO într-un climat de pace și stabilitate, cunoscând din istorie cât de important este să aibă garanții solide de securitate în această zonă a Europei. Iar, prin apartenența la UE și la NATO, România are, în prezent, cele mai puternice garanții de securitate din istoria sa.

În ultimele două decenii, țara noastră s-a dovedit un membru loial și valoros al Alianței Nord-Atlantice. Militarii români s-au aflat pe câmpul de luptă acolo unde a fost nevoie de ei, instituțiile civile au sprijinit o prezență activă și onorantă a țării noastre în cadrul NATO.

În prezent, războiul Rusiei din Ucraina aduce cea mai gravă amenințare la adresa păcii și securității din Europa după cel de-al Doilea Război Mondial. Aliații s-au văzut puși în fața unui nou mediu de securitate, la care este vital să ne adaptăm rapid.

NATO a fost și este alianța politico-militară care se bucură de cel mai mare succes din istorie, apărându-și fiecare centimetru din teritoriul său.

Onorați invitați,

România este profund implicată în îndeplinirea angajamentelor și responsabilităților sale de stat Aliat aflat la granița de est a NATO.

La nivel parlamentar, suntem preocupați să oferim cadrul și mijloacele adecvate pentru îndeplinirea misiunii României în NATO. De aceea, suntem unul dintre puținele state membre care au alocat 2,5% din PIB pentru Apărare.

Parlamentul este deplin implicat în creșterea rezilienței societății, în protejarea valorilor fundamentale și a ordinii internaționale bazate pe reguli. Putem să avem o contribuție importantă la securitatea noastră luptând pentru democrație, pentru informarea corectă a cetățenilor, pentru alegeri libere.

Aderând la NATO, România a aderat la o comunitate de valori, care a avut o uriașă forță transformatoare, benefică asupra societății noastre. Suntem gata, utilizând toate mijloacele pașnice de care dispunem, să le apărăm și să le consolidăm.

La mulți ani, NATO! (*Aplauze. Revine la prezidiu.*)

Doamnelor și domnilor deputați și senatori,

Urmează alocuțiuni ale reprezentanților grupurilor parlamentare din Cameră și Senat, câte 5 minute pentru fiecare grup.

Prima intervenție, în numele Grupurilor parlamentare ale Partidului Social Democrat, domnul senator, liderul Grupului parlamentar al PSD din Senat, Lucian Romașcanu. (*Aplauze.*)

Domnul Lucian Romașcanu:

Bună ziua!

Mulțumesc, domnule președinte.

Domnilor președinți,

Stimați colegi,

Distinși membri ai Corpului Diplomatic,

Excelențele Voastre,

E o zi extrem de importantă. S-a vorbit aici despre ce a însemnat aderarea la NATO a României, istoria acestei chestiuni.

Sigur, să nu uităm, din istoria acestei importante aderări, faptul că se datorează unui proiect de țară asumat de toate partidele. Sigur, era Partidul Social Democrat la guvernare, dar a fost un proiect de țară pe care, uitându-mă la peisajul politic de astăzi, îl văd foarte greu repetabil.

Suntem într-un moment extrem de important al vieții noastre politice, într-un moment extrem de turbulent și important al istoriei tuturor, nu numai a României, și, când ar trebui să fim mai uniți și mai atenți la ceea ce facem, vedem mișcări centrifuge, vedem mișcări politice, bine cotate în sondaje, cu reprezentare în Parlament, care consideră că Europa ne cam încurcă și că lumina vine de la Răsărit. Vedem o critică constantă a tot ce se întâmplă în societate, cu rezultatul nedorit, dar firesc, al dezbinării oamenilor. Și, atunci, ne punem întrebarea dacă aderarea la NATO și la Uniunea Europeană, obiective majore ale României, mai sunt percepute la nivelul societății la adevărata lor valoare.

Eu sunt un om care a făcut armata și a fost un moment extrem de important în viața mea. Sigur, camaraderie, colegi, tinerețe, dar în același timp și infuzie de iubire de țară într-un mod cât se poate de natural. Uităm acest lucru astăzi; iubirea și respectul față de țară ne vin mai mult în discursuri și mai puțin în sentimente. Poate că armata, așa cum se preconizează, acele patru luni de voluntariat, vor juca un rol extrem de important în educația tinerii generații în respectul și iubirea de țară.

Este un moment în care trebuie să vorbim despre aceste valori, pentru că altfel nu facem decât să servim interese private sau interesele altora, iar ca membri ai Parlamentului, ca oameni aflați în cele mai înalte demnități, prin votul românilor, așa ceva nu ne este permis.

Deci, haideți, cu ocazia acestei sărbători importante, 20 de ani de la intrarea în NATO, să ne gândim la ce putem face pentru această țară, la ce putem face pentru viitorul ei, într-un context extrem de complicat.

Și sunt convins că vom reuși să ne ridicăm la înălțimea așteptărilor dacă ne vom gândi din când în când la țară.

Vă mulțumesc. (*Aplauze.*)

Domnul Alfred-Robert Simonis:

Vă mulțumesc.

Din partea Grupurilor parlamentare ale Partidului Național Liberal, doamna senator Nicoleta Pauliuc, președintele Comisiei pentru apărare din Senatul României.

Vă rog.

Doamna Nicoleta Pauliuc:

Domnule președinte al Senatului, Nicolae Ciucă,

Domnule președinte interimar al Camerei,

Doamnelor și domnilor senatori și deputați,

Excelențele Voastre, doamnelor și domniilor ambasadori,

Stimați invitați,

Aderarea României la NATO a fost cel mai important moment de inflexiune în istoria țării noastre, după căderea regimului comunist. Pe de o parte, a fost punctul în care ne-am despărțit de trecut, pe de altă parte, a fost declicul perioadei de 20 de ani, poate, așa spune, cea mai prosperă perioadă din istoria țării noastre. Ultimele două decenii au reprezentat progrese economice, sociale, instituționale și au condus la un salt uriaș în ceea ce privește cultura democratică a României.

Onest vorbind, atunci când am intrat în NATO, noi ne-am gândit că această alianță politico-militară ne va deschide ușa către Uniunea Europeană, că va contribui la atragerea de investiții străine și la consolidarea stabilității economice. Toate aceste lucruri s-au întâmplat.

Nu ne-am imaginat atunci, însă, că atât de repede vom fi în situația în care NATO va fi vesta noastră de protecție într-o lume tot mai nesigură și încărcată de tensiuni.

Privind astăzi la contextul geopolitic și analizând mișcările de pe tabla de șah a lumii, devine evident că apartenența la NATO este vitală pentru România. Unul dintre marile merite ale celor două mandate ale președintelui României, domnul Klaus Iohannis, este viziunea sa în raport cu Alianța Atlanticului de Nord. Îmi aduc aminte și astăzi cum primul demers important, ca șef al statului în funcție, a fost convocarea tuturor partidelor parlamentare pentru a semna un pact prin care să se aloce 2% din PIB pentru Apărare. Klaus Iohannis nu a

întrebat ce poate face NATO pentru România, ci ce poate face România pentru Alianță. (*Râsete. Vociferări.*)

De asemenea, trebuie amintit și că, după agresiunea rusească împotriva Ucrainei, România a fost țara care a decis instantaneu să crească alocările pentru Apărare la 2,5% din PIB.

Toate aceste hotărâri s-au tradus într-un semnal de forță important în cadrul Alianței. Așa s-a ajuns ca la Summitul de la Madrid, din vara lui 2022, Marea Neagră să fie declarată zonă de interes strategic, și acesta este declicul pentru transformarea bazei de la Kogălniceanu în cea mai mare astfel de structură din Flancul Estic al NATO. Sunt lucruri cuantificabile, care ne arată că statul român a știut ce are de făcut și am navigat bine prin acest ocean informațional. De aceea s-a și născut această oportunitate a candidaturii președintelui României la funcția de secretar general al celei mai puternice alianțe politico-militare din lume. Este o ocazie pe care nu ne putem permite să o ratăm și, de aceea, ar trebui conjugate toate eforturile instituționale și energiile politice și diplomatice pentru atingerea acestui țel. Beneficiile ar fi extraordinare.

Pentru România înseamnă dovada clară că noi contăm. Statusul României ar crește extraordinar de mult dacă am deține această funcție. Mă gândesc la trei obiective imediate - Schengen deplin, Visa Waiver și OECD.

Pentru Republica Moldova ar fi o garanție de securitate crescută pe fondul tentativelor de destabilizare pe care rușii le fac acolo.

Pentru Ucraina ar fi o garanție că sprijinul NATO se va menține la cote foarte înalte.

Pentru Europa Centrală și de Est ar fi confirmarea că mesajul nostru privind pericolul rusesc pentru pacea în regiune și în lume este luat în considerare.

În concluzie, stimați colegi, cei 20 de ani de apartenență a României la NATO reprezintă o perioadă semnificativă în evoluția țării noastre și în consolidarea securității și stabilității în regiunea euroatlantică. Cu toate provocările și amenințările cu care ne confruntăm, este esențial să rămânem angajați în cadrul Alianței și să lucrăm împreună pentru a asigura un viitor sigur și prosper pentru toți cetățenii noștri.

În încheiere, stimați colegi, dați-mi voie să salut prezența în Parlament a unui grup de tineri din Vrancea, împreună cu voluntari din alte țări, la invitația colegului nostru, deputatul PNL, Onuț Valeriu Atanasiu.

Mulțumesc. (*Aplauze.*)

Domnul Alfred-Robert Simonis:

Vă mulțumesc.

Din partea Grupurilor USR, domnul deputat Cătălin Drulă, președintele Comisiei pentru transporturi din Camera. Deputaților.

Domnul Cătălin Drulă:

Mulțumesc, domnule președinte interimar.

De 20 de ani, România este o țară sigură în NATO, iar NATO este o alianță mai puternică cu România.

NATO nu a adus doar pace în România, ci și prosperitate, dezvoltare economică și ne-a pus la masa țărilor libere și democratice, țările din Vest, așa cum au visat miile de români care au ieșit la revoluție în stradă.

Astăzi, în schimb, pacea ne este amenințată. Fie că vorbim de războiul din Ucraina, de terorism, de amenințările cibernetice, de războiul hibrid pe care Rusia îl poartă împotriva țărilor democratice - și să nu uităm aici de manipulările și de fake news-urile pe care Putin le răspândește în România și cu ajutorul unora din această sală -, pentru toate acestea, România trebuie să fie pregătită. Criminalul de război Vladimir Putin a invadat o țară democratică, un stat suveran și a aruncat în haos lumea întreagă.

În aceste condiții, este îngrijorător că, chiar cu un război la graniță, Marcel Ciolacu, premierul României, și Klaus Iohannis, președintele României, au ales să scadă, de la an la an, bugetul pentru Apărare. În 2023 am cheltuit doar 1,6% din PIB pentru Apărare, deși ne-am luat angajamentul, în fața partenerilor din NATO, să asigurăm 2,5%.

Să cunoști intențiile lui Putin, dar să iei peste 7 miliarde de lei de la înzestrarea Armatei și să-i muți la Fondul de Rezervă este ceva de neimaginat. Nu sunt mai importante sinecurile decât pregătirea și echiparea militarilor români.

De asemenea, să lași dronele rusești, acele bombe zburătoare, să parcurgă zeci de kilometri pe teritoriul țării și să le descoperi abia după ce explodează, să n-ai nici astăzi apărare antiaeriană la granița de est și să pui locuitorii în pericol, asta arată cât de depășiți sunt cei care ar fi trebuit să ne asigure stabilitatea și siguranța.

Atunci când ești preocupat să jefuiești bugetul țării, să iei chiar de la Apărare, pentru a umple acele portbagaje, când te preocupă mai mult comasările de alegeri și atacurile împotriva opoziției democratice, nu te mai interesează de cetățenii din Tulcea, din Brăila, Constanța sau Galați.

Aș fi făcut astăzi un apel și la președintele Klaus Iohannis, omul care se visează secretar general al NATO, să lase planurile pentru comasări și împărțirea țării și să finanțeze Armata Română, dar văd că nu este prezent în sală. Probabil este vremea de primăvară pentru alte activități.

În încheiere, vă spun că România are o oportunitate uriașă - putem deveni lideri în Europa de Est și Centrală, cea mai importantă țară din punctul de vedere al securității din regiune. Dar pentru asta trebuie să construim o Românie modernă, care pune preț pe democrație și angajamentele în fața Aliaților, care investește în Apărare cel puțin 2,5% din PIB, precum și în școli, spitale și autostrăzi. Dar pentru asta avem nevoie de lideri puternici, preocupați de viitorul României.

Vă mulțumesc. (*Aplauze.*)

Domnul Alfred-Robert Simonis:

Vă mulțumim.

Din partea Grupurilor parlamentare AUR, domnul deputat Mircea Chelaru.

Domnul Mircea Chelaru:

Vă mulțumesc, domnule președinte de ședință.

Încep prin a invoca cuvântul „pace”. Pace, pace, pace tuturor popoarelor lumii! (*Aplauze.*)

Mai înainte, domnul președinte al Senatului invoca ziua de 2 aprilie.

2 aprilie, un moment de mare demnitate națională, când s-a ridicat drapelul națiunii române pe unul din cele 27 de catarge de la Mons, acolo unde este Comandamentul Suprem Aliat.

2 aprilie este mai mult decât o dată, (*Vociferări.*) ...este un act de naștere a unei României cu adevărat europene. Înseamnă nu doar o trecere în revistă a unor ani calendaristici. Noi considerăm că au fost 20 de ani de istorie reconfigurată, o istorie care pleacă de la incertitudine și singularitate, așa cum era România atunci, la o securitate garantată și la solidaritate colectivă. Este un parcurs istoric al întregii societăți românești, nu doar al Armatei.

Dar pentru că eu am trăit acele momente, și domnul Nicolae Ciucă făcuse trimitere la aportul extraordinar al Armatei Române - cel puțin cu 10 ani înainte, Armata a suportat cele mai severe și dure reconfigurări și sacrificii, de la 230.000 de oameni, la un număr de 114.000; zeci de mii de militari, ale căror destine s-au schimbat peste

noapte, asumându-și acest sacrificiu în numele patriei. Din păcate, o să vedem ce a oferit patria mai târziu acestor militari.

Dar Armata, așa cum o știți dumneavoastră, a fost avangarda, a fost vârful penetrant, a fost forța tractoare pentru împlinirea acestui scop strategic.

Trebuie să recunoaștem, în această perioadă, față de acel moment - pentru că vorbim și de NATO - 75, 4 aprilie 1949 - s-a transformat el însuși dintr-o alianță militară, cu scopuri militare, într-un organism euro-transatlantic, cu valoare politico-militară, de valoare strategică și geopolitică asupra întregii Europe. Este, la ora actuală, pentru fiecare partener, o formă asumată de construcție a unei civilizații a securității prin descurajare.

Asta era problema de bază - care sunt căile prin care să descurajăm agresiunea asupra țării noastre, rămânând undeva, într-un no man's land, în acea perioadă. Iar Armata și-a asumat acest rol, de a trece de la o structură de masă la una a unei înalte calități, cum spuneam noi, la acea vreme, a unei calități totale.

Este obligatoriu - și spuneam și atunci și o spun în continuare, NATO nu este nici mai puternic, nici mai slab decât suma integrată a forței fiecărei națiuni de a-și atinge obiectivele integrate. Această Alianță este cea care cere, care oferă și față de care trebuie să oferim și, la rândul nostru, să cerem. Ce anume?

Am să ating puțin acest lucru. Mai avem câteva secunde.

Prin loialitate, predictibilitate și responsabilitate.

Or, pentru asta, trebuie să eliminăm miopia politică și ignoranța funcțională. S-a zis că dacă e NATO, suntem bine-mersi, acoperiți de această umbrelă, nefiind atenți că uneori ploaia trece și prin umbrelele găurite.

Găurile sunt ale noastre, pentru că doar 1,6% din PIB nu înseamnă loialitate, nu înseamnă responsabilitate. Achiziții fără offset înseamnă deja înrobirea economiei noastre. Industrie de apărare inexistentă înseamnă să stai cu mâna întinsă în altă parte.

Iată de ce, iată de ce (*Vociferări.*) ...la ora actuală...

Nu vă grăbiți!

Este nevoie de a constata că, la ora actuală, sursa de atractivitate este cât se poate de redusă, dragii mei, pentru că pe front nu luptă banii, nici tancurile singure, ci oamenii asumați, prin sacrificiu și jertfă.

Îmi pare rău că trebuie să o spun astăzi, solda unui militar în termen activ este mai mare decât solda unui general în rezervă. Acest lucru face ca să ne punem întrebări - de ce am ajuns acolo și în ce măsură noi vom contribui, prin ceea ce facem fiecare în locul nostru monopost de decizie, pentru ca să avem credibilitate, pe mai departe, loialitate, fără ezitări europene?

Și mulțumim lui Dumnezeu că acele ezitări europene asupra Art. 5 operațional sunt acoperite și garantate în cele din urmă prin determinarea Statelor Unite ale Americii, având în față Parteneriatul Strategic.

Domnul Alfred-Robert Simonis:

Vă rog să concluzionați.

Domnul Mircea Chelaru:

În încheiere... în încheiere, ne întoarcem mereu la cuvântul „pace”.

Să dea Dumnezeu să n-avem nevoie ca vreodată să fim obligați să punem în operă Tratatul cu Articolul său, 5.

Să dea Dumnezeu să fie doar pace, pace și iar pace!

Vă mulțumesc. (*Aplauze.*)

Domnul Alfred-Robert Simonis:

Vă mulțumesc.

Din partea Grupurilor UDMR, domnul senator Cseke Attila.

Domnule ministru, aveți cuvântul.

Domnul Cseke Attila-Zoltán:

Stimate domnule președinte al Senatului,

Stimate domnule președinte al Camerei Deputaților,

Onorați reprezentanți ai misiunilor diplomatice acreditate în România,

Doamnelor și domnilor senatori și deputați,

Aderarea României la Alianța Nord-Atlantică, la 29 martie 2004, a marcat un moment important în istoria postdecembristă a țării, un moment ce a însemnat o desăvârșire a politicilor de pregătire și apropiere a României de NATO, desfășurată pe perioada mai multor ani și mandate. A însemnat și o lungă probă de încercări. Încercări ce

presupuneau credibilitate și încrederea de a fi parteneri loiali în cea mai puternică alianță politico-militară a lumii.

Aderarea României la NATO a fost urmată de aderarea la Uniunea Europeană, la 1 ianuarie 2007, aceste două deziderate îndeplinite fiind și principalele două proiecte de țară, după sfârșitul regimului totalitar comunist în România.

Uniunea Democrată Maghiară din România a fost un actor activ în desăvârșirea acestora, care a susținut din anii '90 cele două deziderate ca fiind expresia conectării țării la valorile occidentale.

NATO a fost și este un factor important de stabilitate și de securitate geopolitică în regiunea noastră tot mai încercată, mai ales după agresiunea Rusiei asupra Ucrainei, iar România și-a adus contribuția la consolidarea eforturilor de apărare într-un context internațional tot mai complicat, cu conflicte militare internaționale, regionale și locale.

Întărirea Armatei Române și prezența în structurile militare NATO sunt sarcini continue ce trebuie să fie preocupări constante în vederea dezvoltării experienței specifice acestui domeniu.

Doamnelor și domnilor,

Trebuie să ne punem întrebarea - care sunt următoarele provocări majore ale țării? Care sunt proiectele de țară care trebuie urmărite de clasa politică și întreaga societate românească?

Desigur, intrarea și pe căi terestre în zona Schengen și aderarea la Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică

sunt deziderate importante, pentru atingerea cărora sunt necesare coagularea forțelor democratice și demersuri internaționale susținute.

Pentru aderarea pe căi terestre la zona Schengen, nedreptatea făcută României, începând din 2011, trebuie să ia sfârșit cât mai repede posibil.

În privința celui de-al doilea deziderat, procedurile și etapele de aderare trebuie parcurse cu mult profesionalism și determinare.

Permiteți-mi să mă refer la ceea ce noi, cei de la UDMR, credem că trebuie să fie următorul cel mai important proiect de țară, cel legat de numărul populației României.

În anul 2019, în România s-au născut 215.467 de copii. Acest număr, conform datelor statistice oficiale, coboară în anul 2023 la 155.390 de copii. Este o scădere brutală, de aproape 30% în decursul unui interval de numai 4 ani de zile.

Doamnelor și domnilor,

O țară mai puțin locuită, cu o natalitate în scădere accentuată, cu spor natural puternic negativ poate ușor deveni o țară mai slabă din multe puncte de vedere, din cauza resurselor umane limitate și cu perspectiva unei societăți care doar se întreține, și nu se dezvoltă.

Noi considerăm că politicile publice de susținere a familiilor, a măsurilor de încurajare a natalității și de susținere a tinerilor trebuie să devină prioritare în demersurile guvernamentale și parlamentare. Avem propuneri legislative și administrative pentru găsirea soluțiilor imediate pentru acest proiect important de țară.

Doamnelor și domnilor,

Aderarea la NATO a României, acum 20 de ani, este un moment important, ce a constituit, la 14 ani de la căderea comunismului, un succes al întregii societăți, al clasei politice conștiente, generatoare de direcții de apropiere și consfințire a legăturilor țării cu valorile comune occidentale.

La marcarea a 20 de ani de la aderarea României la NATO, să fim în continuare parteneri de încredere, care primesc și oferă stabilitate în această regiune greu încercată de istorie.

Vă mulțumesc. (*Aplauze.*)

Domnul Alfred-Robert Simonis:

Vă mulțumim.

Din partea Grupului parlamentar al minorităților naționale, domnul deputat Ovidiu Gaș, secretar al Camerei Deputaților.

Domnul Ovidiu Victor Gaș:

Domnule președinte al Senatului,

Domnule președinte al Camerei Deputaților,

Excelențele Voastre, doamnelor și domnilor ambasadori,

Doamnelor și domnilor senatori și deputați,

Doamnelor și domnilor,

Acum 75 de ani, după dezastrul produs de cel de-al Doilea Război Mondial, democrațiile occidentale au construit un instrument politico-militar care avea ca scop descurajarea oricărui nou conflict major. Tratatul Atlanticului de Nord - NATO -, o alianță defensivă,

urma să garanteze statelor membre pacea atât de necesară unei vieți normale pentru cetățenii lor.

Din fericire, NATO a funcționat și s-a extins în etape succesive.

Din nefericire, România a nimerit pe partea greșită a Cortinei de Fier, apărută între Occidentul democratic și URSS, iar această situație groaznică pentru noi ne-a adus un regim național-comunist criminal, care a suprimat orice fel de urmă de democrație și care are la activ mii și mii de victime.

Căderea Zidului Berlinului a dat semnalul speranței pentru toți cei din fostul Bloc comunist.

Revoluția din 1989, începută la noi, la Timișoara, a pus capăt acestui regim odios și ne-a deschis calea revenirii în lumea civilizată occidentală. Această decizie a națiunii române s-a transpus într-un demers cvasiunanim care presupunea aderarea la NATO și Uniunea Europeană.

Atât majoritatea românească, cât și minoritățile naționale, partidele și organizațiile noastre, reprezentate în Grupul parlamentar al minorităților naționale, societatea civilă, cu toții au pus umărul la acest efort colectiv încununat de succes prin aderarea României la NATO, la 29 martie 2004, și, ulterior, prin intrarea în Uniunea Europeană, la 1 ianuarie 2007.

Începând din 2004 beneficiem de cele mai bune garanții de securitate din istoria României. Alte garanții, anterioare, pe care le-am avut declarativ în decursul istoriei, în câteva rânduri, nu s-au prea

materializat. Astăzi le avem și activăm în consecință, ca un aliat de nădejde, alături de ceilalți membri NATO.

Poate cel mai bun exemplu, din nefericire, necesar, îl reprezintă acțiunea României de sprijinire a Ucrainei în contextul agresiunii Rusiei. Atât cetățenii, cât și statul român au ajutat Ucraina din prima clipă, dovedind că suntem un aliat de încredere în cadrul NATO.

Participarea în Alianță presupune și obligații, nu numai beneficii. Deci și Grupul parlamentar al minorităților naționale, înțelegând aceasta, a susținut și susține o contribuție financiară a României pentru creșterea capacității de apărare proprie și, implicit, a Alianței, în parametrii asumați, de 2,5% din PIB.

Să fii membru NATO nu înseamnă, așa cum afirmă unii, să cedezi suveranitate, ci înseamnă să o păstrezi. A rămâne singur în fața unui inamic potențial înseamnă să-ți pui în pericol suveranitatea, nu să o aperi. Oare de ce și-au dorit atâtea state și își doresc în continuare altele să adere la NATO? Exact din acest motiv.

În consecință, Grupul parlamentar al minorităților naționale se opune cu fermitate oricărei astfel de teorii și susține în egală măsură statutul de membru NATO. Acesta conferă garanții de pace, dar și de dezvoltare economică. Umbrela de securitate a NATO arată potențialilor investitori economici în țara noastră că investițiile lor vor fi în siguranță. Totodată, aderarea la NATO presupune și existența unui sistem democratic, chiar înaintea unei forțe militare puternice, noi câștigând democrația prin sacrificiul propriilor cetățeni, în 1989.

Acesta este motivul determinant și pentru noi, deputații din Grupul parlamentar al minorităților naționale, de a susține și pe viitor eforturile României de stat membru al Alianței Nord-Atlantice. O vom face inclusiv prin susținerea relațiilor României, în plan bilateral, cu țări de care suntem legați prin limba maternă și cultură, așa cum am făcut-o și la aderare.

Prezența României în NATO este un enorm succes al istoriei noastre recente și confirmarea faptului că locul țării noastre este în lumea occidentală.

Vă mulțumesc frumos. (*Aplauze.*)

Domnul Alfred-Robert Simonis:

Vă mulțumim, domnule secretar Gaș.

Din partea parlamentarilor neafiliați, domnul deputat Constantin Șovăială.

Domnule deputat, aveți cuvântul.

(*Domnul deputat Andi-Gabriel Grosaru solicită să ia cuvântul.*)

Domnul Andi-Gabriel Grosaru (fără microfon):

M-am înscris înaintea domnului Șovăială.

Domnul Alfred-Robert Simonis:

Domnule Grosaru, luați loc!

Domnul Andi-Gabriel Grosaru (fără microfon):

Poftim?

Domnul Alfred-Robert Simonis:

Luați loc!

Domnul Andi-Gabriel Grosaru (*fără microfon*):

M-am înscris înaintea domnului Șovăială.

Domnul Alfred-Robert Simonis:

Luați loc!

Domnule Șovăială, aveți cuvântul.

Domnul Constantin Șovăială:

Mulțumesc, domnule președinte.

Stimați invitați,

Dragi colegi,

Astăzi sărbătorim o dublă aniversare, cu o importanță deosebită pentru țara noastră și pentru securitatea internațională.

Este o onoare pentru mine, în calitate de fost militar în rezervă, să vă vorbesc în această zi deosebită, în care marcăm 20 de ani de la aderarea României la Alianța Nord-Atlantică și 75 de ani de existență a NATO.

Aderarea României la NATO, în 2004, a reprezentat un moment istoric în drumul nostru către securitate și stabilitate. Această decizie strategică a fost o confirmare a angajamentului nostru ferm față de valorile democratice și față de Parteneriatul Transatlantic. De-a lungul anilor, România și-a adus contribuția semnificativă la consolidarea securității în regiune și la promovarea valorilor și

principiilor aliate. În cei 75 de ani de existență, NATO a fost un pilon de stabilitate și solidaritate într-o lume în continuă schimbare.

Alianța a reușit să se adapteze la provocările secolului XXI, menținându-și relevanța și eficacitatea în fața unor amenințări diverse și complexe. Împreună cu aliații noștri, ne-am angajat să promovăm pacea, securitatea și libertatea în întreaga lume.

Astăzi este momentul la care să reflectăm asupra realizărilor țării noastre, să fim mai puțini politicieni și să nu ascundem gunoiul sub preș. Armata României a evoluat, dar multe probleme din sistem au rămas. Avem nevoie de o motivare serioasă a cadrelor militare și să atragem mai mulți tineri...

Domnul Alfred-Robert Simonis:

Vă rog să concluzionați.

Domnul Constantin Șovăială:

...valoroși în sistem. Trebuie să investim în echipamente moderne și să fim pregătiți în orice moment să apărăm țara și cetățenii.

2,5% din PIB pentru Armată nu este un efort atât de mare și nu ar trebui să se atingă nimeni...

Domnul Alfred-Robert Simonis:

Vă rog să concluzionați, domnule Șovăială.

Domnul Constantin Șovăială:

...de această sumă.

Să nu uităm că avem un război la frontieră și nu ne putem permite luxul să avem nici măcar o scamă pe uniformă.

Închei cu gândul de mulțumire către toți cei care au contribuit la această lungă și frumoasă colaborare între România și NATO.

La mulți ani, NATO! (*Aplauze.*)

Domnul Alfred-Robert Simonis:

Vă mulțumim.

Doamnelor și domnilor deputați și senatori,

Onorați invitați,

Am încheiat intervențiile.

Ordinea de zi fiind epuizată, declar închisă ședința comună de astăzi.

Vă mulțumesc.

Ședința s-a încheiat la ora 16.14.